

Для характеристики критеріїв оцінювання рівня засвоєння знань учені лабораторії з вивчення рівня знань НДІ змісту і методів навчання виділили три групи якостей знань : змістовно – предметні (правильність, узагальненість, системність та ін.); змістовно – особистісні (змістовність, глибина); змістовно – діяльнісні (міцність, мобільність, дієвість). На думку авторів, перша група якостей ураховує відповідність опису об'єктивного змісту навчання як незалежного від студентів об'єкта засвоєння предметній галузі дисципліни. У другій групі виявляється соціальна функція навчання в процесі формування особистості вихованця. Третя група відображає готовність до їх використання у суспільно – виробничій практиці після закінчення ВНЗ.

Отже, основними завданнями оцінювання є:

- забезпечувати об'єктивне визначення рівня навчальних досягнень студентів;
- на будь – якому етапі навчально – виховного процесу стимулювати, а не гальмувати професійне ставлення студента;
- забезпечити ефективний перебіг не тільки навчального, але й виховного процесу.

Отже, оцінювання - це самостійний феномен у навчально – виховному процесі, що має виражати досягнення студентів і при цьому потребує компетентності викладача.

ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПЕРЕВІРЯЙ ЗНАНЬ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НОРМАЛЬНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ

Т.М.Запорожець

Повноправна участь України в Болонському процесі вимагає суттєвих змін у системі вищої освіти і науки, причому головні проблеми полягають не в запровадженні кредитів чи навіть переході на модульний принцип організації навчального процесу, а в збереженні самобутності та здобутків національної освіти при перенесенні на національний ґрунт кращих європейських надбань, насамперед – запровадження систем контролю якості освіти на внутрішньовузівському рівні.

Широке використання персональних комп'ютерів дало великий поштовх розробці нових інформаційних технологій та широкому впровадженню їх у підготовку спеціалістів. Основними напрямками стали розробки електронних підручників, автоматизованих систем контролю знань, розробки робочих місць спеціалістів.

Важливим питанням процесу навчання є контроль знань студентів. Для поточного та підсумкового контролю використовуються спеціальні системи тестування. Їх використання надає контролю якості знань об'єктивності, можлива одночасна перевірка за відносно короткий проміжок часу багатьох слухачів. Важливу роль відіграє також отримання результату тестування відразу після його проведення. Основні можливості такої системи:

- автономна розробка спеціалістами кафедр тестових завдань відповідно до заданого формату у вигляді текстових файлів;
- налагодження в діалоговому режимі параметрів системи оцінювання тестування;

- автоматизоване заповнення бази даних тестів із текстових файлів;
- можливість розв'язування окремого тесту або, за комплексного контролю, побудова спільного завдання за допомогою вказування номерів тем для контролю та кількості питань із кожної теми.

Аналіз вимог до систем контролю знань показав необхідність розробки програмного забезпечення для трьох категорій користувачів: автора контролюючих тестів, слухача та керівника навчання, який відповідає за проведення контролю. Авторами виступають досвідчені викладачі, які розробляють відповідний варіант контролю знань. Слухачами можуть бути студенти чи інші користувачі, яким необхідно перевірити рівень своїх знань. Керівники навчання відповідно до введеної інформації проводять необхідний контроль, отримують статистичну інформацію, мають доступ до бази даних із метою перегляду наявних тестів та формування з бази даних завдання на контроль.

Автори тестів мають можливість постійно доповнювати та поновлювати інформаційну базу. Для цього передбачено режим корекції введених даних, доповнення новою інформацією, знищення застарілої. Режим автора не вимагає знати програмування, а лише бути спеціалістом своєї галузі. Автор мусить чітко сформулювати текст питання, правильну та альтернативні відповіді. Кожна відповідь може займати декілька рядків. Кількість відповідей обмежується лише загальною кількістю рядків для відповідей. Це пов'язано з обмеженим розміром екрана та необхідністю бачити на екрані відразу всю інформацію по запитанню. Для режиму самопідготовки студентів можливе введення підказки у вигляді порівняння правильної відповіді з відповіддю студента.

Перед початком контролю студент має бути зареєстрований. Відповідно до розробленої форми в процесі діалогу необхідно ввести до бази даних студентів інформацію. Робиться це або самим студентом при проходженні першого контролю, або централізовано попередньо вводяться дані про всю групу. Для роботи студент отримує присвоєний йому системою код. Вилучати слухача з бази даних дозволяється лише керівнику навчання після введення відповідного паролю.

В системі ведеться статистична інформація про хід контролю. Після кожного проходження контролю студенту видаються основні результати проходження: кількість помилок, правильних відповідей, оцінка, час контролю тощо. Ця інформація зберігається довгостроково до процедури вилучення студента з бази даних. Крім того в разі необхідності відразу після проведення контролю можна переглянути його хід більш детально, тобто викладачеві доступні всі відповіді студента і є можливість оперативно вирішити спірні питання. Ця оперативна інформація замінюється на нову для чергового контролю знань. Така система дає можливість працювати в режимі перевірки знань та режимі самопідготовки. Режим самопідготовки використовується для опанування роботою з системою перед контролем і для попереднього з'ясування студентом свого рівня знань. Результати роботи в цьому режимі не заносяться в статистичну базу, а лише служать для інформації з метою виявлення слабких місць для подальшої підготовки.

Тести для контролю формуються викладачами відповідних розділів. Для автоматизації введення тест створюється у вигляді текстового фай-

ла відповідно до розробленого формату. Такий підхід дозволяє створювати тести безпосередньо на кафедрах. Створення бази даних для контролю проводиться шляхом перетворення відповідного текстового файлу у формат бази даних за допомогою спеціальної програми.

База даних для контролю знань зі спеціальності становить собою набір тестів. Сам контроль має два режими. В першому випадку студенту пропонуються підряд усі без винятку запитання, що входять до даного тесту. Такий підхід використовується для поточного контролю знань під час ате-стаційних перевірок протягом семестру. Другий режим використовується для комплексної перевірки знань. У цьому випадку викладач формує завдання для студента по декількох або по всіх розділах, що складають базу контролюючих тестів. Створюючи завдання, необхідно лише вказати після назви тесту, що підлягає контролю, та загальної кількості питань у тесті, ту кількість питань, яка буде надана студенту при контролі. Можлива взагалі відмова в даний момент від контролю деяких тем. Таким чином, маючи загальну велику базу контрольних тем, ми можемо оператив-но сформувати блок тестів для кожної спеціальності, курсу тощо. Самі запитання будуть вибиратися з бази даних випадковим чином. Цей підхід використовується як складова частина іспитів.

Відповідь на запитання може формуватися таким чином. Необхідно вказати правильну відповідь зі списку запропонованих. Тут справді необхідно чітко знати правильну відповідь. Система дозволяє вживати під час уведення правильної відповіді передбачені автором тесту синоніми. Передбачається подальша модифікація режиму вибору правильної відповіді. При цьому серед запропонованих відповідей можуть бути кілька правильних, а не одна. Слухачеві необхідно буде вказати весь список правильних відповідей. Ця можливість особливо корисна для усунення однієї з найбільш розповсюджених помилок у формуванні правильної відповіді, а саме того, що вона довша за інші. В цьому разі автор має можливість розбити повну точну відповідь на декілька складових, чим і буде усунена неявна підказка.

При виборі номера правильної відповіді зі списку запропонованих відповідей можливе випадкове вгадування. Але досвід роботи з системою показує, що за якісного формування альтернативних відповідей скористатися методом явної відмови від неправильної відповіді дуже важко. Навпаки, за наявності серед правильної правдоподібних відповідей студент вимушений провести складний аналіз для виявлення правильного рішення. Який тип відповіді (вибір зі списку чи введення з клавіатури) використовувати в роботі з відповідним питанням вирішує автор тесту.

По ходу роботи з системою автоматично збирається статистична інформація. Оцінка формується як результат процентного відношення кількості правильних відповідей до загальної кількості запитань. Уводячи тест, його автор вказує, який відсоток правильних відповідей заслуговує тієї або іншої оцінки.

При тестуванні знань також може враховуватися час, затрачений студентом на виконання завдання. Бирішення проблеми часу роботи над запропонованим завданням має два шляхи. У першому випадку за несвоєчасне виконання завдання виставляється незадовільна оцінка. Можливий і інший варіант, коли в разі закінчення відведеного на контроль

часу буде підраховуватись відсоток правильних відповідей на момент завершення контролю до загальної кількості питань, що винеслися на перевірку. Під час контролю слухач має можливість контролювати темп своєї роботи. На екран постійно виводиться інформація про час контролю та кількість пройдених питань.

Використання комп'ютерних систем контролю знань дозволяє більш ефективно проводити перевірку знань. Уведення категорій користувачів такими системами дозволило чітко розподілити функції та значно розширити застосування системи в зв'язку з можливостями налагодження під уподобання конкретного користувача.

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЗНАЙ З СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ПОЛІКЛІНІЧНОЇ ТЕРАПІЇ З ОСНОВАМИ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ

Ю.М.Казанов, Л.А.Звягінцева

На кафедрі навчаються студенти 4, 5 і 6 курсу медичного факультету та майбутні педіатри.

Контроль знань студентів під час занять та самостійної роботи є одним із важливих етапів навчання.

Курс практичних занять починається з контролю вихідного рівня знань з метою з'ясування базисної підготовки студентів.

На 4 курсі основну увагу звертаємо на питання організації амбулаторно-поліклінічної служби, синдромної діагностики та профілактики внутрішніх хвороб.

На 5 курсі вивчаються питання експертизи тимчасової та стійкої непрацездатності при внутрішній патології, завдання МСЕК і терапія небезпечних станів.

Аналіз помилок в оформленні документації хворих на МСЕК активізує студентів до поглибленого вивчення критеріїв непрацездатності, дає розуміння надзвичайної важливості цих питань у подальшій їхній практичній діяльності.

Пильна увага приділяється ознайомленню студентів з основною обліково-звітною документацією: з паспортом сімейно-територіальної дільниці, комплексним планом роботи сімейного лікаря на рік, з роботою кабінету профілактичних щеплень, журналами обліку профілактичних щеплень, із заповненням направлень на МСЕК, санаторно-курортних карт. У кабінеті статистики студенти ознайомлюються з шифруванням статталонів для реєстрації остаточних діагнозів.

Під час роботи на сімейно-територіальній дільниці студенти ознайомлюються також із журналом інфекційних хвороб, заповненням екстреного повідомлення про інфекційну хворобу, гостре харчове, професійне отруєння, беруть участь у профілактичних щепленнях.

Згідно з індивідуальним графіком, складеним викладачем, студенти працюють у кабінетах спеціалістів. У кожному з кабінетів вони ознайомлюються з планами роботи і звітами про роботу спеціалістів. У кабінеті алергології студенти засвоюють особливості ведення амбулаторної карти хворого з алергією, з методикою здійснення шкірних алергологічних проб.

Працюючи з дільничними і сімейними лікарями, студенти можуть осмислити, відчути особливості, специфіку роботи сімейного поліклінічно-